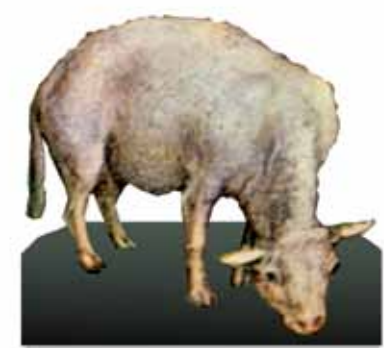

Maak je eigen kerstkijkdoos!

Op deze middenpagina vindt u deze kerststal op 'kijkdoosformaat' afgebeeld. Misschien dat u met de kerstdagen de tijd heeft om die met uw (klein)kinderen in elkaar te knutselen. Wat u nodig heeft is een schoenendoos, een schaar, wat doorzichtig, gekleurd papier en lijm. Neem de doos en maak aan de korte kant, ongeveer in het midden, een vierkant kijkgaatje. Binnen in de doos kun je met de uitgeknipte plaatjes achterop deze pagina een leuk tafereeltje maken. Zet de verschillende afbeeldingen naast en achter elkaar zodat er, als je door het kijkgaatje kijkt, diepte in zit. In de deksel van de doos knip je enkele vierkante stukken en daar plak je doorzichtig, gekleurd, papier overheen. Nu de deksel erop en kijk dan maar door het gaatje.

Op bisdombosch.nl/kijkdoos.htm vindt u wat achtergrondjes (zelf printen) om de kijkdoos te verfraaien.

Een bijzondere stal op de Parade

Veel kerstverhalen zijn pure poëzie over een onderwerp dat iedereen raakt: die van de geboorte van een kind. De eerste die deze poëzie heeft gebruikt was Franciscus van Assisi (1181-1216). Franciscus wilde meer gevoel in de religieuze beleving en gebruikte daarbij onder meer het kerstverhaal. Hij liet het naspelen in de kerk, met een echte kribbe met een kindje. Het werd het begin van een lange traditie.

Voor na 1600 werd de kerstgroep steeds populairder. In landen als Spanje en Italië werd de bevolking betrokken bij steeds grotere kribben. In Napels had iedere stadswijk een eigen kerstgroep, met in echte kleertjes gestoken figuren. Deze kerstgroepen werden beroemd door hun omvang: soms honderden waartussen je bijna moeite moest doen om Maria, Jozef en het Kind terug te vinden.

In de 19de eeuw gingen de kerstallen deel uitmaken van woonkamers in gewone huizen. Ook veel kerken kregen kribben, meestal samengesteld uit gipsen beelden.

Dit jaar wilde de bisschop van Den Bosch zo'n kerstgroep opstellen op een voor alle voorbijgangers zichtbare plek bij de bisschopswoning. Omdat er geen gipsen groep beschikbaar was, werd een alternatief gezocht. Daarbij is gedacht aan oude knipplaten die gebruikt werden om op een goedkope manier kerstfiguren in huis te halen. Helaas bleken die platen, hoe fraai ook, meestal niet geschikt om vergroot te worden tot de gewenste schaal. Daarom

werd gekozen voor een originele oplossing: een groep van silhouetfiguren, gebaseerd op schilderijen van de Bossche schilder Jheronimus Bosch. De voorstellingen van Bosch laten het kerstverhaal zien zoals we dat in een traditie van eeuwen gewend zijn: Maria met het kindje, een eerbiedige Sint Jozef, drie rijk uitgedoste koningen van wie er één zwart is, enkele herders in eenvoudige kleding, de os en de ezel en een engel boven de kribbe.

Het was overigens nog niet zo eenvoudig om snel even over die figuren te kunnen beschikken. Zo is er maar één schilderij met een kerstvoorstelling dat met zekerheid aan Bosch kan worden toegeschreven: het drieluik met de aanbidding door de drie wijzen in het Prado in Madrid. Dat schilderij vormt dan ook het uitgangspunt. Het toont Maria met het Kind, drie exotisch uitgedoste koningen, en herders op het dak van een stal die doet denken aan oude Brabantse boerderijen. Jozef zit op een van de zijluiken maar speelt in dit schilderij een ondergeschikte rol. Gelukkig zijn er ook enkele schilderij-

en bewaard die door directe navolgers zijn gekopieerd of die op onderdelen van het werk van Bosch zijn afgekeken. Uit al deze schilderijen is een keuze gemaakt om te komen tot een traditionele selectie van kerstfiguren. Zo werd voor Maria, Jozef en een hond een beroep gedaan op een uit de omgeving van Bosch afkomstig schilderij in het Metropolitan Museum in New York. De herders zijn met enkele aanpassingen gemodelleerd op een drieluik door een navolger van Bosch in het Noordbrabants Museum en voor de schapen en de os en de ezel is gekozen naar tijdgenoten van Jheronimus Bosch. Een fraaie engel voor boven de stal kon niet uit het werk van Bosch of zijn navolgers worden overgenomen, daarom is deze 'overgevlogen' uit een kerstvoorstelling van de Vlaamse schilder Robert Campin. Zo ontstond, met behulp van moderne technieken, een nieuwe kerstgroep in een beeldtaal die veel mensen vertrouwd zal zijn

J. van Laarhoven